

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА

Спеціальність

6.020303 Філологія (українська мова і література)
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Київ 2015 – 2016

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
науково-методичної та
навчальної роботи
О. Б. Жильцов
20/6 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА

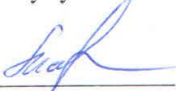
6.020303 Філологія (українська мова і література)
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Київ 2015 - 2016

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Педагогічного інституту з навчальної роботи

 Машовець М. А.

Робоча програма “Педагогіка” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 0203 Гуманітарні науки, напряму підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література), 2016. – 31 с.

Розробники:

Анатолій Леонідович Стеблецький, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка;

Козир Маргарита Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки.
Протокол №1 від “07” вересня 2016 року.

Завідувач кафедри Хоружа Л.Л.

 (Хоружа Л. Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ 07 ” вересня 2016 року

© Київський університет
імені Бориса Грінченка,
2016 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни “Педагогіка”	12
V. Плани семінарських занять.....	13
VI. Завдання для самостійної роботи.....	20
VII. Карта самостійної роботи студента.....	22
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.....	23
IX. Методи навчання.....	25
X. Методичне забезпечення курсу.....	26
XI. Питання до екзамену.....	26
XII. Рекомендована література	
Основна.....	28
Додаткова.....	28

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У курсі “Педагогіка” вивчаються проблеми, пов’язані з теорією і практичного розвитку особистості в умовах її навчання, виховання й освіти.

До структури курсу входить вивчення загальних закономірностей, принципів, форм, методів і засобів навчання і виховання людей, особливостей розвитку освітніх технологій.

Місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівця

Поряд із вивченням фахових дисциплін майбутні спеціалісти повинні оволодіти педагогікою – наукою, яка допоможе їм свідомо здійснювати навчання, самоосвіту, самовиховання для формування і розвитку професійних знань, умінь і навичок та особистісного росту майбутнього громадянина, сім’янина.

Навчальна програма є складовою системи професійної підготовки фахівця зі спеціальності “Філологія (українська мова і література)”.

Завдання вивчення дисципліни

Оволодіння теоретичними і практичними основами педагогіки має на меті набуття вміння керувати педагогічними процесами, обирати методи і засоби навчання та виховання, які будуть ефективними в даній виробничій ситуації; формування загальних та фахових компетентностей майбутнього викладача, а саме:

- **світоглядну компетентність:** цілісне уявлення про майбутню професію: здатність до соціальної, професійної, науково-дослідної діяльності; спроможність працювати в колективі з урахуванням різних світоглядних позицій;
- **громадянську компетентність:** навички управління власною громадянською позицією; здатність брати на себе громадянську відповідальність;
- **комунікативну компетентність:** прагнення до вияву та розвитку комунікативних здібностей; позитивна внутрішня мотивація до міжособистісної комунікації; знання соціопсихологічних основ комунікативної взаємодії; уміння використовувати сучасні засоби зв'язку для здійснення комунікації; уміння гармонізувати комунікативну взаємодію, ініціювати сприятливий морально-етичний клімат;
- **інформаційну компетентність:** критичне ставлення до отриманої інформації; уміння упорядковувати, аналізувати, систематизувати, структурувати інформаційні обсяги; усвідомлення цінності суб'єктної позиції в інформаційному просторі;
- **самоосвітню компетентність:** рефлексивні вміння; навички самостійного прийняття відповідальних рішень щодо самовдосконалення; індивідуально-психологічна готовність самостійно розвивати знання і їх розуміння в обраній сфері професійної діяльності; здатність адаптувати практичні результати самоосвітньої діяльності до специфічних освітніх контекстів; здатність до рефлексії цінностей;
- **методологічну компетентність:** знання про рівні сучасної методології, філософські ідеї, парадигми, наукові підходи, принципи, логіку дослідження, науковий пошук в освіті, концептуальні основи методології науково-дослідної діяльності, технологічні механізми здійснення наукового дослідження; дослідницькі вміння;
- **психолого-педагогічну компетентність:** здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; знання і розуміння предметної області та специфічних особливостей професії;
- **методичну компетентність:** здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність планувати, управляти часом у професійній діяльності; здатність до підготовки та проведення на високому методологічному, дидактичному та методичному рівнях різних видів навчальних занять;

- **творчу компетентність:** здатність генерувати нові ідеї; здатність розвивати нові уміння, технології, дидактичний інструментарій, практичний досвід та/або відповідні дидактичні матеріали;
- **предметну компетентність:** загальні знання про компетенції та компетентності, компетентнісний підхід; здатність до реалізації виховних функцій у процесі групової, індивідуальної роботи зі студентами;
- **комунікативну компетентність:** здатність до комунікативної взаємодії у професійно-педагогічній діяльності; здатність ефективно висвітлювати, поширювати та передавати результати наукових досліджень та інновацій колегам;
- **інструментальну компетентність:** здатність до впровадження дидактичних механізмів реалізації компетентнісного підходу в освітньому просторі вищої школи;
- **операційну компетентність:** здатність до створення продуктів навчального та навчально-методичного спрямування; здатність адаптувати практику до специфічних освітніх контекстів;
- **рефлексивну компетентність:** здатність до рефлексії цінностей, що є визначальними та відповідними освітній діяльності; здатність включатися до критичного діалогу, керувати та обґрунтовувати комплексні соціальні процеси у межах своїх професійних домінант;
- **критичну компетентність.**

В результаті засвоєння дисципліни “Педагогіка” студент має демонструвати наступні результати навчання:

знати:

- зміст і розвиток педагогічних теорій, внесок видатних педагогів України та світу в педагогічну науку;
- основні категорії педагогіки;
- методи педагогічних досліджень;
- закономірності, принципи та методи навчання та виховання;
- наукові та організаційні засади системи освіти України;
- специфіку навчальних закладів різного типу;
- функціональні обов’язки вчителя, вихователя, викладача та психолого-педагогічні вимоги до них.

уміти:

- планувати та організовувати навчально-виховну роботу у відповідності з основними педагогічними закономірностями та принципами;
- планувати педагогічну діяльність, доцільно визначати мету, завдання та зміст;
- застосовувати на практиці оптимальні та ефективні методи, засоби та форми навчання та виховання;
- ефективно керувати діяльністю і спілкуванням дітей, спрямовуючи їх розвиток;
- організовувати учнів на виконання поставлених завдань;
- стимулювати діяльність та поведінку учнів;
- аналізувати педагогічні ситуації, результати виховання і навчання, вивчати учнів і учнівську групу, виявляти причини відставань в навчанні, недоліків у поведінці та усувати їх;
- ефективно виконувати функції класного керівника, взаємодіючи з колегами, батьками і учнями;
- підвищувати творчу активність;

- цілеспрямовано опрацьовувати наукову, художню, психолого-педагогічну джерельну базу;

володіти:

- понятійним апаратом із педагогіки;
- навичками самоосвіти, саморозвитку і самовиховання;
- методами діагностики та самодіагностики рівня сформованості навчальних досягнень;
- ціннісним ставленням до виконання професійних обов'язків.

Оволодіння системою педагогічних знань та умінь має підготувати студентів до творчої і плідної реалізації „Закону про освіту”, Національної доктрини розвитку освіти, Концепції національного виховання, створювати надійну основу для формування педагогів нової формації, яка має забезпечити розвиток і становлення національної школи, її демократичної і гуманістичної сутності.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 180 год. (6 кредитів); із них 36 год. – лекції; 34 год. – семінарські заняття; 10 год. – модульний контроль 70 год. – самостійна робота.

Вивчення студентами навчальної дисципліни “Педагогіка” завершується екзаменом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес розвитку і становлення особистості в різному соціальному середовищі, основи навчання і виховання людини, самовиховання і самоосвіта людини.

Курс: підготовка (бакалаврів, магістрів, підвищення кваліфікації)	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 6 кредитів Змістові модулі: 3 модулі Загальний обсяг дисципліни: 180 год. Тижневих годин: 2 (4) год.	Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки Напрям підготовки: 6.020303 Філологія (українська мова і література) Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"	Нормативна Рік підготовки: 1, 2 Семестр: 2, 3. Аудиторні заняття: 70 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 36 години Семінарські заняття: 34 годин Модульний контроль: 10 годин Самостійна робота: 70 годин Вид контролю: екзамен (30 год.)

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Модульний контроль	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ							
1.	Вступ. Педагогіка як наука.	10	4	2	2		6
2.	Методи науково-педагогічного дослідження	12	4	2	2	2	6
Разом		22	8	4	4	2	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ							
3.	Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання	12	6	4	2		6
4.	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	14	8	4	4		6
5.	Домашня навчальна робота учнів. Диференційоване навчання в школі	17	8	4	4	2	7
Разом		43	22	12	10	2	19
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ							
6.	Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання	14	8	4	4		6
7.	Розвиток, виховання і формування особистості	14	8	4	4		6
8.	Методи та організаційні форми виховання. Самовиховання	17	8	4	4	2	7
9.	Виховання особистості в колективі, в сім'ї	17	8	4	4	2	7
Разом		62	32	16	16	4	26
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ							
10.	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	10	4	2	2		6
11.	Управління освітою в Україні	13	4	2	2	2	7
Разом		23	8	4	4	2	13
Екзамен		30					
Разом за навчальним планом		180	70	36	34	10	70

ІІІ. ПРОГРАМА
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І
ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ
Тема 1. Педагогіка як наука (2 год.)

Людина і суспільство. Предмет педагогіки і її основні категорії (навчання, виховання, освіта, розвиток). Педагогіка в системі наук про людину. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічної науки. Перспективи розвитку педагогіки в Україні. Загальнокультурне значення педагогіки. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Взаємозв'язок між психологією і педагогікою.

Тема 2. Методи науково-педагогічних досліджень (2 год.)

Складові дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, отримання та аналіз наукових фактів, впровадження в практику результатів дослідження). Принципи проведення наукових досліджень (цілісність, об'єктивність, історизм, комплексне використання методів тощо). Місце наукових досліджень у вирішенні завдань педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень. Теоретичні методи дослідження (аналіз і синтез, індукція й дедукція, аналогія, порівняння тощо). Емпіричні методи дослідження (спостереження, експеримент, тестування, анкетування тощо). Етапи наукового дослідження: визначення проблеми, вивчення стану дослідження проблеми в літературі, вивчення передового досвіду, формулювання гіпотези, проведення експериментальної роботи, узагальнення результатів, оформлення результатів дослідження і впровадження їх у життя. Джерела педагогічної теорії: твори класиків педагогічної думки, наукові праці вчених, передовий педагогічний досвід, народна педагогіка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ
ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ

Тема 3. Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання
(4 год.)

Поняття про дидактику. Основні дидактичні категорії: навчання, освіта, викладання. Сутність процесу навчання. Функції навчання (освітня, розвиваюча, виховна). Двосторонній характер процесу навчання. Принципи і закономірності навчання. Викладання та його структура (планування роботи, організація навчальної діяльності учнів, врахування темпів індивідуального психічного розвитку учнів, стимулювання навчальної діяльності учнів, контроль, аналіз результатів та ін.). Основні етапи оволодіння знаннями: сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань, умінь на практиці. Форми і види навчання. Модульне навчання. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікації методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: словесні, наочні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів: пізнавальні ігри, навчальні дискусії, заохочення, покарання. Методи контролю та самоконтролю в навчанні: опитування, контрольні, лабораторні роботи, тестова перевірка знань, самоконтроль і самоперевірка. Поняття про засоби навчання. Вибір методів навчання.

Класно-урочна і лекційно-семінарська форми навчання. Вимоги до сучасного уроку, лекції. Оптимізація та інтенсифікація навчального процесу (врахування навчально-виховної мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовки учнів, віку учнів тощо). Позааудиторні форми навчання.

Тема 4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів (4 год.)

Поняття про діагностику навчальних досягнень учнів та її елементи: контроль, оцінювання, накопичення статистичних даних та їх аналіз, виявлення динаміки, тенденцій прогнозування подальшого розвитку учнів. Зв'язок контролю з іншими ланками процесу навчання: вивченням і осмисленням нового матеріалу, його закріпленням та використанням на практиці. Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь і навичок учнів: об'єктивність, систематичність, індивідуальний характер та ін. Аналіз і оцінка результатів навчальної діяльності слухачів. Види контролю знань учнів. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю. Формування в учнів умінь самоконтролю, об'єктивної самооцінки, керівна роль учителя в цих процесах. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

Тема 5. Домашня навчальна робота учнів. Диференційоване навчання в школі (4 год.)

Домашні завдання (зміст, обсяг, складність та ін.). Нормування домашньої навчальної роботи. Види домашньої навчальної роботи (робота з текстом підручника: читання, відтворення матеріалу, ознайомлення з новим текстом, виписування незрозумілих виразів, зворотів тощо; виконання письмових і графічних робіт (написання переказів, творів, виконання креслень, малюнків, заповнення контурних карт тощо; виконання усних вправ; самостійна практична робота, яка вимагає певних спостережень: за тваринами, рослинами, за рельєфом місцевості, явищами природи, за своїм фізичним станом тощо; виконання різноманітних вправ і розв'язування задач; читання статей, науково-популярних журналів; проведення дослідів, заучування напам'ять правил, цитат, віршів тощо). Домашня робота може бути: індивідуальною, індивідуалізованою, груповою. Батьки та їх допомога дитині виконувати домашні завдання. Диференціація в освіті (між школами, класами, групами учнів та окремими учнями в межах школи). Види диференціації: за здібностями, за недостатністю здібностей, за майбутньою професією, за інтересами учнів. Рівні диференціації: мікро-, мезо- та макрорівні (в різних типах навчальних закладів: загальноосвітні школи, спеціалізовані школи, гімназії, колегіуми, ліцеї). Робота з обдарованими дітьми. Обдарованість загальна (розумова) та спеціальна (художня, соціальна, спортивна).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Тема 6. Людина як предмет виховання. Ідеали і принципи виховання (4 год.)

Поняття "виховання". Спрямування виховного впливу на людину. Об'єктивні (спадковість; здоров'я; соціокультурне оточення сім'ї; обставини біографії; культурні традиції; професійний та соціальний статус; особливості країни та історичної епохи) і суб'єктивні (психічні особливості; світогляд; ціннісні орієнтації; внутрішні потреби та інтереси вихователя і вихованця; система відносин із соціумом; організовані виховні впливи на людину з боку певних людей; груп; об'єднань і всієї спільноти) чинники виховання. Структура виховного процесу.

Цілі виховання, критерії. Напрями виховання. Спрямування виховання – єдність мети і змісту (за цією ознакою виділяють: розумове, моральне, трудове, фізичне та естетичне виховання). Сучасні напрямки виховання (громадянське, правове, економічне, екологічне). Розвиток і виховання та їх взаємовплив.

Виховні концепції. Концепція національного виховання. Зміст виховання. Виховні ідеали. Принципи виховання (гуманізації, народності, неперервності, послідовності і

систематичності, індивідуалізації та диференціації, єдності виховання та життєдіяльності та інші). Види виховання (за інституційною ознакою: сімейне, шкільне, позашкільне, конфесійне, за місцем проживання, у дитячих та юнацьких організаціях та спеціалізованих освітніх закладах; за стилем відносин між вихователем і вихованцем: авторитарне, демократичне, ліберальне і вільне виховання).

Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості (4 год.)

Процес розвитку особистості. Спадковість і розвиток людини. Вплив соціального середовища на розвиток особистості. Діяльність як чинник розвитку людини. Діагностика розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості.

Сутність виховання, його мета. Завдання складових виховання. Комплексний підхід до виховання особистості. Розвиток і виховання та їх взаємовплив.

Тема 8. Методи та організаційні форми виховання. Самовиховання (4 год.)

Методи, прийоми і засоби виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Організаційні форми виховання. Позакласна виховна робота. Колективні творчі справи. Закономірності виховання. Сутність і зміст самовиховання особистості. Поняття “соціально зріла особистість” у педагогіці. Керована і самокерована особистість. Самоосвіта. Функції самоосвіти. Формування і корегування якостей, звичок і рис характеру. Співвідношення виховання, самовиховання і перевиховання в процесі розвитку особистості. Аутотренінг як один із засобів самовиховання. Участь у групових тренінгах із метою самовиховання.

Тема 9. Виховання особистості в колективі. Виховання особистості в сім'ї (4 год.)

Форми виховання (індивідуальна, групова, мікрогрупова). Учнівський колектив. Методи згуртування учнівського колективу. Колектив і особистість. Принципи взаємодії особистості і колективу. Педагогічні проблеми взаємодії особистості і групи (колективу). Виховання особистості в колективі. Колективний педагогічний менеджмент. Педагогічне керівництво колективом.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку (2 год.)

Освіта як соціальна функція. Поняття “компетенція”. Основні компетенції, які необхідні в сучасному житті. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Провідні тенденції сучасної освіти: збільшення тривалості освіти, продовження обов'язкової освіти після закінчення школи, створення освітніх закладів нового типу, можливість отримати освіту за кордоном, зближення освітніх систем різних країн.

Тема 11. Управління освітою в Україні (2 год.)

Педагогічний менеджмент. Принципи управління освітою. Принципи: науковості, демократизації, гуманізації, плановості, цілеспрямованості, активності, поєднання колегіальності з персональною відповідальністю. Система керівництва школою, організація її роботи.

IV. Навчально-методична карта дисципліни “Педагогіка”

Разом: 180 год., лекції – 36 год., семінарські заняття – 34 год.,
самостійна робота – 70 год., модульний контроль – 10 год.

Тиждень											
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III				Змістовий модуль IV	
Назва модуля	Основи педагогічних знань		Теорія навчання			Основи теорії виховання та практика виховання				Педагогічний менеджмент	
Кількість балів за модуль	59 б.		101 б.			166 б.				59 б.	
Лекції	16.	16.	26.	26.	26.	26.	26.	26.	26.	16.	16.
Семінари	116.	116.	116.	22 б.	22 б.	22 б.	22 б.	22 б.	22 б.	116.	116.
Теми лекцій	Педагогіка як наука.	Методи науково-педагогічних досліджень	Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Домашня навчальна робота учнів. Диференційоване навчання в школі	Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання	Методи та організаційні форми виховання	Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання	Виховання особистості в колективі. Виховання особистості в сім'ї	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	Управління освітою в Україні
Теми семінарських занять	Педагогіка і сучасність	Дидактика	Методи навчання та їх оптимальний вибір	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Диференційоване навчання	Виховання і сучасність	Динаміка виховання особистості	Динаміка виховання особистості	Виховання особистості в колективі	Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі	учасна школа
Самостійна робота (в балах)	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	МК 1 (25 балів)		МК 2 (25 балів)			МК 3,4 (50 балів)				МК 5 (25 балів)	
Семестровий контроль	30 год. (40 балів)										

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ
Семінарське заняття 1-2.
Тема: Педагогіка і сучасність (4 год.)
План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Предмет і завдання педагогіки в контексті історичного розвитку суспільства. Роль педагогіки в системі наук про людину.
2. Методи педагогічних досліджень.
3. Освіта як найкоротший шлях до скарбниці світової культури. Освіта в Україні та інновації у вищій школі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Роль педагогіки у систем наук про людину”; використовуючи матеріал лекції “Методи педагогічних досліджень”;
3. розробити опитувальник студентів щодо покращення якості освіти у Вашій групі;
4. провести категоріальний аналіз понять педагогіки: “виховання”, “навчання”, “освіта”, “розвиток”, “формування”; охарактеризувати систему педагогічних наук (таблиця);
5. розкрити зв'язки педагогіки з іншими людинознавчими науками (графік).

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 384 с. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. — М., 2015. — 488.
3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. —440 с.
4. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. — 223 с.
5. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II
ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ
Семінарське заняття 3

Тема: Дидактика. Методи навчання та їх оптимальний вибір (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність процесу навчання. Принципи і закономірності навчання.
2. Дидактика та її основні категорії.

3. Освітні теорії. Мотивування навчання.
4. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Етапи засвоєння знань учнями.
5. Класифікація методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання.
6. Форми навчання. Вимоги до сучасного уроку.

стійної роботи.

II. Перевірка виконання самостійної роботи

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Зміст сучасної освіти”;
3. використовуючи матеріал лекції “Процес навчання та його принципи”, розробити дидактичні завдання щодо вивчення дисципліни “Педагогіка” у Вашій групі;
4. охарактеризувати фактори, що впливають на формування змісту шкільної освіти;
5. на основі документів про освіту й школу (див. список літератури) накреслити стратегію розвитку змісту освіти в Україні.
6. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
7. розробити презентаційний проект на тему “Інтерактивні методи навчання: сучасні інноваційні проекти”;
8. використовуючи матеріал лекції “Форми, методи і засоби навчання”, розробити і скласти уніфіковану класифікаційну модель методів навчання;
9. установити зв'язок між поняттями “метод”, “прийом”, “засіб навчання” (графік);
10. охарактеризувати словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові методи навчання (таблиця); спробувати визначити умови їх оптимального поєднання (на прикладі); аргументувати доцільність використання інтерактивних методів на уроці.

Рекомендована література

1. Аббас Н.О. Роль та місце громадянської освіти в демократичному вихованні підростаючого покоління. / Н.О. Аббас // Виховна робота в школі. – 2012. – №2. – С.37 – 38.
2. Акпинар Л.Е. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навчальний посібник / Л. Е. Акпинар. — К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 288 с.
3. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. – К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. – 128 с.
4. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
5. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоєва. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.
6. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
7. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. : ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
8. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
9. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.

10. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.
11. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник.– Херсон: Олді-плюс, 2015. – 326с.

Семінарське заняття 4

Тема: Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Діагностика навчальних досягнень учнів. Види контролю знань учнів.
2. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю.
3. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів.
Проблема подолання неуспішності учнів.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Рейтингова система оцінювання: переваги і недоліки”;
3. використовуючи матеріал лекції “Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів”, описати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів будь-якої вікової категорії з Вашого фаху (таблиця);
4. розкрити значення оцінки як мотиву навчання і сутність понять: “оцінювання”, “оцінка”, “відмітка”, “бал”, “облік успішності” (тезаурус);
5. з’ясувати зміст попереднього, поточного тематичного та підсумкового контролю, методи їх здійснення та вимоги до нього.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddillennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
3. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
4. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика: учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
5. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.

Семінарське заняття 5

Тема: Диференційоване навчання (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Диференціація освіти.
2. Види і рівні диференціації.

3. Індивідуалізація навчання учнів.
II. Перевірка самостійної роботи.
III. Модульна контрольна робота.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Рівні диференціації”;
3. використовуючи матеріал лекції “Домашня навчальна робота учнів”, розробити і скласти унормований зміст організації процесу виконання домашніх завдань учнями різних вікових категорій (таблиця);
4. розкрити сутність процесу диференціації освіти;
5. скласти план дискусійного проекту на тему: “Диференціація освіти: переваги та недоліки процесу”; охарактеризувати процес індивідуалізації навчання учнів під час уроків (навести приклади з власного досвіду).

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко,
3. Алла Панченко. – К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. – 128с.
4. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
5. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
6. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Семінарське заняття 6

Тема: Виховання і сучасність (4 год.)

План заняття

- I. Теоретична частина.
Понятійно-категоріальний апарат теми.
1. Завдання виховання в контексті історичного розвитку суспільства.
 2. Роль педагогіки в становленні особистості.
 3. Зміст національного виховання.
 4. Принципи виховання та їх характеристики.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Роль педагогіки у становленні гармонійно розвиненої особистості”;

3. використовуючи матеріал лекції “Ідеали і принципи виховання”, розробити модель власного ідеалу у вихованні;
4. охарактеризувати структурні компоненти процесу виховання (мета, завдання, закономірності, рушійні сили); описати сучасні форми організації виховання (графік);
5. на основі аналізу сучасних документів держави про освіту розкрити проблеми і напрямки виховання підростаючого покоління в Україні на сучасному етапі (таблиця).

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 384 с. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. — М., 2015. — 488.
3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. —440 с.
4. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. — 223 с.
5. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.

Семінарське заняття 7

Тема: Динаміка виховання особистості (4год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність процесу, методів, прийомів і засобів виховання.
2. Методи виховання та їх оптимальний вибір.
3. Роль і місце самовиховання у виховному процесі. Значення співробітництва в процесі самовиховання особистості.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Самовиховання особистості”;
3. використовуючи матеріал лекції “Розвиток, виховання і формування особистості”, розробити і скласти уніфіковану класифікаційну модель методів виховання (графік);
4. охарактеризувати підходи різних авторів до класифікації методів виховання (таблиця);
5. описати умови та фактори, що впливають на вибір раціонального поєднання методів виховання. Аргументуйте відповідь.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 384 с.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya>

osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normativno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/

3. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
4. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
5. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім "Слово", 2014. –440 с.

Семінарське заняття 8-9

Тема: Виховання особистості в колективі (8 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Форми виховання.
2. Особливості розвитку учнівського колективу і особистості.
3. Педагогічні вимоги до батьків. Особливості виховання дітей в сім'ї.
4. Роль і місце народної сімейної педагогіки в технології виховання людини.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему "Свідоме батьківство"; використовуючи матеріал лекції "Виховання особистості в колективі, в сім'ї", розробити і скласти порівняльну таблицю щодо вимог школи і батьків до особистості дитини;
3. обґрунтувати, чому джерелом виховного впливу виступає не тільки вихователь, батьки, а й учнівський колектив (клас), інші дитячі об'єднання;
4. розкрити сутність групи методів формування суспільної поведінки та досвіду суспільних відносин;
5. навести приклади традиційних народних методів виховання і розвитку дитини в родині (фото).

Рекомендована література

1. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
2. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
3. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.
4. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.
5. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник.– Херсон: Олді-плюс, 2015. – 326с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Семінарське заняття 10

Тема: Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Реформи в українській школі кінець XX початок XXI століть.
2. Розвиток освіти в різних країнах.
3. Проблеми, які необхідно подолати на шляху реформування школи.
4. Позитивний і негативний вплив суспільної думки на реформування школи.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Розвиток освіти в різних країнах”;
3. використовуючи матеріал лекції “Освіта у сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку”, обґрунтувати провідні стратегічні напрямки розвитку освіти на сучасному етапі: відродження і розбудова національної системи освіти; формування освіченої творчої особистості; виведення освіти в Україні на рівень освіти розвинених країн світу; створення мережі недержавних навчально-виховних закладів;
4. визначити пріоритети освіти на сучасному етапі (графік); описати типи навчальних та навчально-виховних закладів, що існують сьогодні в міжнародному освітньому просторі (фото);
5. розкрити сутність сучасної моделі управління освітою в Україні у порівнянні з іншими країнами (таблиця).

Рекомендована література

1. Внутрішній контроль: робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. – К.: Редакції газет з управління освітою, 2013. – 120 с. – (Бібліотека “Шкільного світу”).
2. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко,
3. Алла Панченко. – К.: Редакції газет з управління освітою, 2013. – 128с.
4. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
5. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоєва. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.
6. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
7. Формування професійної культури керівника навчального закладу в сучасному освітньому середовищі : зб. матеріалів / укл. М. О. Сташенко. — Луцьк : ВІППО, 2015. — 148 с.

Семінарське заняття 11

Тема: Сучасна школа (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Місце вчителя в системі сучасної освіти.
2. Структура системи освіти в Україні. Самоврядування.
3. Інноваційні педагогічні технології на зламі тисячоліть.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Інноваційні педагогічні технології III тисячоліття”;
3. використовуючи матеріал лекції “Управління освітою в Україні”, розробити і скласти уніфіковану модель керівника-лідера; розкрити сучасні вимоги до вчителя; охарактеризувати проєктувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські уміння педагога-лідера;
4. розкрити особливості системи самоврядування у сучасній школі;
5. обґрунтувати, чи може бути хорошим учитель, який наполегливо працює над собою, знає свій предмет, методику його викладання, але не відчуває особливої любові до дітей і покликання до вчительської професії. Відповідь аргументуйте.

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 384 с. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. — М., 2015. — 488.
3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. —440 с.
4. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. — 223 с.
5. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
6. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев’юк, С. Сисоєва. — К. : Едельвейс, 2013. — 460 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ

Тема 1-2. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень (12 год.)

1. Опрацюйте Концепцію національного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання.
2. Ознайомтесь зі змістом Державної національної програми “Освіта” (“Україна XXI століття”) і випишіть завдання удосконалення навчального процесу.
3. Створити порівняльну таблицю класифікацій методів науково-педагогічних досліджень.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ

Тема 3. Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання

(6 год.)

1. Створити власну модель інтеграції ІКТ у сучасний процес навчання: переваги та недоліки.
2. За допомогою методу проектів створити фотоколлаж освітніх ситуацій на уроці.
3. Написати есе на тему “Як я себе бачу в професії”.
4. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10. правил організації навчального процесу на науковій основі.
5. З погляду ефективності і доцільності проаналізуйте методи навчання, які були використані викладачем вищої школи (на конкретному занятті).
6. Опишіть і графічно зобразіть методи навчання.

Тема 4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів (6 год.)

1. Опрацюйте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої школи.
2. Охарактеризуйте тестову форму контролю навчальних досягнень учнів і визначте її місце в навчальному процесі.
3. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.

Тема 5. Диференційоване навчання в школі. Домашня робота учнів (7 год.)

1. Обґрунтуйте шляхи оптимізації домашньої навчальної роботи учнів.
2. Охарактеризуйте учнів з підвищеними навчальними можливостями.
3. Порівняйте поняття індивідуалізація і диференціація навчання.

Змістовий модуль III

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання (6 год.)

1. Опрацюйте Концепцію національного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання.
2. Проаналізуйте місце переживань та зовнішнього тиску в процесі виховання особистості.
3. Визначте свій виховний ідеал, який Ви прагнете досягти.

Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання (6 год.)

1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації виховного процесу на науковій основі.
2. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.
3. Опишіть виховний ідеал, до якого ви прагнете.

Тема 8. Методи та організаційні форми виховання (7 год.)

1. Проаналізуйте, якою мірою ваша сім'я, і школа, яку ви закінчили, сприяли розв'язанню завдань всебічного розвитку.
2. Наведіть 2–3 приклади впливу соціального середовища на розвиток особистості дитини.
3. Проаналізуйте процес власного розвитку і вкажіть на прояви соціального успадкування.
4. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.

Тема 9. Виховання особистості в колективі та в сім'ї (7 год.)

1. Опишіть колектив свого випускного класу з погляду особливостей його розвитку і взаємовідносин між членами колективу.
2. Доберіть низку праць (10–15 назв) з проблем розвитку колективу, яку можна

- рекомендувати класним керівникам.
3. Наведіть докази позитивного і негативного виховання в особистості колективізму і індивідуалізму в сім'ї.

Змістовий модуль IV **Педагогічний менеджмент**

Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку (6 год.)

1. Визначте і запишіть у три колонки риси, притаманні лідеру, керівнику і керівнику-лідеру.
2. Перерахувати потреби, які впливали і продовжують впливати на формування мотивів отримання освіти особистістю.
3. Опишіть тенденції розвитку сучасної європейської освіти.
4. Відвідайте сайт міністерства освіти і науки та знайдіть інформацію для виконання наступного завдання: скласти в хронологічному порядку список законодавчих актів, що призначені для реформування школи за період з 2007 по нинішній час.
5. Обґрунтуйте необхідність упровадження в освітній процес сучасного педагогічного досвіду. Доберіть влучні аргументи.

Тема 11. Управління освітою в Україні (7 год.).

1. Визначте проблеми і поставте задачі, які педагогіка може вирішити найближчим часом.
2. Опишіть основні форми методичної роботи в школі.
3. Накреслити схему, що відображає структуру управління освітою в Україні.
4. Підготуйте питання до дискусії на тему: "Проблема полягає не у сприйнятті нових ідей, а у відмові від старих уявлень" (Джон М. Кейнс.)
5. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля IV.

Таблиця 1

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I Основи педагогічних знань.			
Тема 1-2. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5+5	2-3
Змістовий модуль II Теорія навчання			
Тема 3. Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	2-3
Тема 4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	3-4

Тема 5. Диференційоване навчання в школі. Домашня навчальна робота учнів (7 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	4-5
Змістовий модуль III Основи теорії виховання та практика виховання			
Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	4-5
Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	5-6
Тема 8. Методи та організаційні форми виховання (7 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	5-6
Тема 9. Виховання особистості в колективі. Виховання особистості в сім'ї (7 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	6-7
Змістовий модуль IV Педагогічний менеджмент			
Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування,	5	7-8
Тема 11. Управління освітою в Україні (7 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування,	5	8-9
Разом: 70 год.	Разом: 55 балів		

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни “Педагогіка” оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 5, табл. 6.

Таблиця 2

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/ п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування (лекції, семінарські)	35
2	Семінарські заняття (підготовка)	170
3.	Модульні контрольні роботи (1, 2,3,4,5)	125
4	Самостійна робота	55
5.	Іспит	40
Підсумковий рейтинговий бал		385

Розрахунковий коефіцієнт **385: 60 = 6,42**.

Максимальна оцінка за екзамен – 40 балів.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 3

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, подано у табл. 4.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
відмінно	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв творчості у розумінні і використанні набутих знань та умінь.
добре	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
задовільно	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
незадовільно	виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка “незадовільно” ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни “Педагогіка” відбувається у процесі навчання, що охоплює лекції; семінарські заняття; роботу в Інтернет; складання графічних схем, таблиць.

Під час лекції студенти отримують нову інформацію, що має теоретичний, аналітичний, проблемний характер. У процесі навчання використовують різні методи – від пояснювально-ілюстративних до проблемних. Серед найважливіших засобів навчання особливо варто відзначити засоби візуалізації (слайди, схеми, таблиці, рисунки тощо), які використовують у поєднанні з активною діяльністю студентів.

Х. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

ХІ. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

Орієнтовний перелік питань для підготовки до екзамену

1. Роль учителя у суспільному розвитку. Функції учителя. Основні вимоги до особистості педагога.
2. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
3. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічних наук.
4. Методи науково-педагогічних досліджень.
5. Розвиток і формування особистості. Біологічне і соціальне у розвитку людини.
6. Роль спадковості у людському розвитку. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних і моральних якостей.
7. Вплив середовища на розвиток особистості.
8. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості.
9. Активна діяльність особистості як фактор її розвитку.
10. Акселерація та ретардація.
11. Вікова періодизація дітей.
12. Сутність, завдання, основні категорії дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками.
13. Сутність процесу навчання. Головні компоненти навчального процесу.
14. Функції та рушійні сили навчального процесу.
15. Структура процесу учіння (основні етапи засвоєння знань учнями).
16. Сутність закономірностей, принципів та правил навчання.
17. Основні закономірності процесу навчання.
18. Принцип науковості навчання. Шляхи його реалізації.
19. Принцип систематичності і послідовності навчання. Шляхи його реалізації.
20. Принцип наочності навчання. Шляхи його реалізації.
21. Принцип доступності навчання. Шляхи його реалізації.
22. Принцип свідомості та активності навчання. Шляхи його реалізації.
23. Принцип міцності засвоєння знань, умінь, навичок. Шляхи його реалізації.
24. Принцип врахування індивідуальних особливостей учнів у навчанні. Шляхи його реалізації.
25. Принцип емоційності навчання. Шляхи його реалізації.
26. Принцип зв'язку навчання з практичною діяльністю. Шляхи його реалізації.
27. Сутність і завдання змісту освіти.
28. Види та рівні освіти.
29. Компоненти загальної освіти.
30. Нормативні документи змісту освіти.
31. Сутність методів, прийомів і засобів навчання.
32. Класифікація методів навчання.
33. Методи навчання за джерелом знань.

34. Методи навчання за характером логіки пізнання.
35. Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності учнів.
36. Вибір методів навчання.
37. Форми організації навчання, їх становлення.
38. Класно-урочна форма організації навчання.
39. Вимоги до сучасного уроку в школі.
40. Типи уроків, їх структура.
41. Позаурочні (допоміжні) форми організації навчання.
42. Підготовка учителя до уроку.
43. Спостереження й аналіз уроку.
44. Функції аналізу й оцінки знань, умінь, навичок учнів.
45. Види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів.
46. Оцінка знань, умінь і навичок учнів.
47. Мета і завдання виховання.
48. Закономірності, рушійні сили та фактори процесу виховання.
49. Структура процесу виховання та його особливості.
50. Самовиховання і перевиховання.
51. Принципи виховання.
52. Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання.
53. Методи формування свідомості особистості.
54. Методи організації діяльності і формування поведінки.
55. Методи стимулювання поведінки і діяльності.
56. Педагогічні умови використання методів виховання.
57. Колектив, його ознаки, функції. Види і структура дитячого колективу.
58. Стадії розвитку дитячого колективу.
59. Шляхи згуртування дитячого колективу.
60. Функції, напрямки і форми роботи класного керівника.
61. Робота класного керівника з вивчення учнів, з організації та проведення позакласної виховної роботи.
62. Поняття “педагогічно занедбані діти”. Соціально-педагогічні причини появи важковиховуваних дітей.
63. Принципи, шляхи і засоби перевиховання “педагогічно занедбаних дітей”.
64. Моральне виховання: завдання, зміст, шляхи і засоби.
65. Розумове виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби і методи.
66. Естетичне виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби і форми.
67. Фізичне виховання: напрямки, засоби і форми.
68. Трудове виховання: завдання, принципи, шляхи, засоби та методи.
69. Сім’я як соціальний інститут суспільного розвитку. Функції сім’ї.
70. Вимоги до батьків.
71. Форми роботи класного керівника з батьками учнів.
72. Поняття системи освіти, її структура.
73. Принципи освіти в Україні.
74. Педагогічний менеджмент в Україні.
75. Управління загальноосвітніми навчально-виховними закладами.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 384 с.
3. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://itzo.gov.ua/serednya-osvita/providdilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
4. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
5. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сисоева М. Е. Педагогіка : учебник для бакалавров. — М., 2015. — 488.
6. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. —440 с.
7. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. — 223 с.
8. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.
9. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
10. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоева. — К. : Едельвейс, 2013. — 460 с.
11. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.

Додаткова

12. Аббас Н.О. Роль та місце громадянської освіти в демократичному вихованні підростаючого покоління. / Н.О. Аббас //Виховна робота в школі. — 2012. — №2. — С.37 — 38.
13. Акпинар Л.Е. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навчальний посібник / Л. Е. Акпинар. — К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 288 с.
14. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. — К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. — 128 с.
15. Виховна робота у вищих навчальних закладах: Науково-методичний збірник. Спеціальний випуск: / Колектив авторів Національного університету харчових технологій, Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. — К.: НУХТ, 2013.
16. Внутрішній контроль : робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. — К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. — 120 с. — (Бібліотека “Шкільного світу”).
17. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко,
18. Алла Панченко. — К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. — 128с.
19. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. — К. :ІПВ НАПН України, 2012. — Кн. 1. — С. 40–48.
20. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
21. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.
22. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. А. Мазаракі; худож.-оформлювач І. М. Безрукавий. — Харків: Фоліо, 2014,— 846 с.
23. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології : перспективи і ризики взаємодії : навч.-метод. посіб. / О.В. Петрунько. — К. : Міленіум, 2013. — 80 с.
24. Спіріна Т.П. Етика соціально-педагогічної діяльності : навч.-метод. посіб. / Т.П. Спіріна. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. — 247 с.
25. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.
26. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник.— Херсон: Олді-плюс, 2015. — 326с.
27. Формування професійної культури керівника навчального закладу в сучасному освітньому середовищі : зб. матеріалів / укл. М. О. Сташенко. — Луцьк : ВІППО, 2015. — 148 с.

Робоча програма навчальної дисципліни

“Педагогіка”

Розробники:

Стеблецький Анатолій Леонідович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка;

Козир Маргарита Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Педагогіка. Програма навчальної дисципліни. – К. : Київський міський педагогічний університет імені Б.Д. Грінченка, 2016. – 29 с.